

Regeringen

Forberedt på fremtiden IV

Flere faglærte til den grønne omstilling

Endnu et skridt mod stærkere erhvervsuddannelser

“

Med *Forberedt på Fremtiden IV* vil regeringen understøtte, at vi har faglærte med de rette kompetencer til den grønne omstilling.

Indhold

Forord.....	5
En sammenhængende plan for uddannelsessystemet	6
Flere faglærte til den grønne omstilling	9
Initiativer i regeringens andet erhvervsuddannelsesudspil	11
Fart på den grønne omstilling af erhvervsuddannelserne	12
Erhvervsuddannelserne skal være mere attraktive for unge	16

“

Regeringen ønsker at sætte yderligere tempo på den grønne omstilling af erhvervsuddannelserne.

Forord

Danmark har nogle af de mest ambitiøse klimamålsætninger i verden. For at nå i mål er der blandt andet brug for dygtige faglærte. Derfor ønsker regeringen at sætte yderligere tempo på den grønne omstilling af erhvervsuddannelserne.

Der er et stort potentiale i at styrke erhvervsuddannelserne. Regeringens ambition er, at flere skal blive faglærte med de kompetencer og færdigheder, som efterspørges på arbejdspladserne – blandt andet til den grønne omstilling.

Flere skal møde endnu bedre og fagligt stærke uddannelser med plads til udvikling, trivsel og dannelse. Og erhvervsuddannelserne skal i højere grad betragtes som et attraktivt og naturligt uddannelsesvalg. Samtidig skal frafaldet nedbringes, så endnu flere elever og lærlinge gennemfører deres uddannelse og bliver faglærte.

Det første skridt mod stærkere erhvervsuddannelser tog vi med *Forberedt til fremtiden III* med fokus på SOSU-uddannelserne. Det næste skridt tager vi nu.

Med *Forberedt på Fremtiden IV* vil regeringen understøtte, at vi har faglærte med de rette kompetencer til den grønne omstilling – både ved at styrke den grønne omstilling af uddannelserne og ved at understøtte, at flere unge betragter erhvervsuddannelserne som et attraktivt uddannelsesvalg.

Regeringen vil præsentere yderligere udspil om erhvervsuddannelserne, der vil have fokus på de to helt grundlæggende udfordringer i forhold til at uddanne flere faglærte: Vi skal gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive, så flere søger dem, og vi skal understøtte, at færre elever falder fra.

Regeringen har en ambition om at fremme og skabe attraktive muligheder for alle unge efter grundskolen. Muligheder, der holder dørene åbne for de unges senere erhvervs- og uddannelsesvalg. Både for dem, der ønsker en praktisk uddannelse, dem, der ønsker en teoretisk uddannelse, og dem, der er mere uafklarede i forhold til uddannelsesvej. Regeringen er i gang med at se videre på Reformkommissionens anbefalinger om en ny ungdomsuddannelse, som skal udgøre et attraktivt alternativ til de treårige gymnasiale uddannelser. Der er i dag for mange unge, der oplever de treårige gymnasiale uddannelser som det eneste sted, hvor de kan holde dørene åbne for deres senere uddannelses- og erhvervsvalg og samtidig indgå i et godt ungdomsmiljø med deres klassekammerater.

En sammenhængende plan for uddannelsessystemet

Det danske uddannelsessystem er på mange måder en succes-historie. Lige adgang til stærke uddannelsesinstitutioner, der tager hånd om vores børn og unge fra første skoledag, til man træder ud på arbejdsmarkedet med en uddannelse i rygsækken og videreuddanner sig senere i livet.

Regeringen vil skabe et uddannelsessystem, der fra folkeskolen til de videregående uddannelser giver alle børn og unge et bredt kendskab til deres egne evner, deres ønsker og til de muligheder, arbejdslivet byder på.

Men det kræver, at vi tager hånd om en af række af de udfordringer, der strækker sig fra folkeskolen til de videregående uddannelser. *Forberedt på fremtiden IV* er ét ud af flere udspil om erhvervsuddannelserne. Alle udspil om erhvervsuddannelserne skal ses i sammenhæng med øvrige initiativer, som regeringen har præsenteret og vil præsentere på resten af undervisnings- og uddannelsesområdet og bidrage til at skabe et samlet uddannelseslandskab for de unge.

En sammenhængende reformkurs på uddannelsesområdet

Forberedt på fremtiden I – Nye fleksible universitetsveje

Regeringen har indgået en aftale om rammerne for en reform af universitetsuddannelserne, der skal give de studerende nye veje til en kandidatgrad, løfte uddannelseskvaliteten på universiteterne og forbedre mulighederne for livslang læring. Fremover skal en del af de kandidatstuderende optages på nye kandidatuddannelser på 75 ECTS, en ny og fleksibel erhvervskandidatuddannelse, hvor den studerende arbejder og uddanner sig parallelt, eller på en erhvervsrettet kandidatuddannelse med virksomhedsforløb. Samtidig får kandidater på 75 ECTS en række nye efter- og videreuddannelsesmuligheder, så det bliver lettere at uddanne sig sideløbende med arbejds- og familieliv.

Forberedt på fremtiden II – Frihed og fordybelse

Regeringen har indgået en aftale om fremtidens folkeskole. Med aftalen sættes folkeskolen fri, så det åbenlyst vigtigste kommer i fokus – elevernes faglige udvikling og dannelse. Udover at skruer markant ned for den centrale styring af folkeskolen til fordel for mere lokal frihed er der aftalt en gennemgribende fornyelse af folkeskolens fag og en markant investering i faglokaler og bøger, som skal medvirke til en bedre undervisning.

Forberedt på fremtiden III – Flere faglærte til vores sundhedsvæsen og ældrepleje

Regeringen har indgået en aftale om at løfte kvaliteten på SOSU-uddannelserne og understøtte, at flere søger ind på og gennemfører en SOSU-uddannelse. Aftalen udgør de første initiativer til at adressere udfordringerne med vigende søgning og højt frafald på erhvervsuddannelserne med fokus på den stigende efterspørgsel efter social- og sundhedsuddannede til vores ældrepleje og sundhedsvæsen.

Aftale om styrket forberedende grunduddannelse (FGU)

Det er vigtigt for regeringen, at ingen unge efterlades uden fremtidsperspektiv. Regeringen ønsker at hjælpe unge, der i dag hverken er i uddannelse eller i beskæftigelse, ind på nye spor. Regeringen ønsker at give flere unge en hurtig og nem vej ind i arbejdsfællesskabet, mens andre unge har brug for hjælp til at gennemføre en uddannelse. For en del unge kan den forberedende grunduddannelse (FGU) være det rette tilbud. Derfor har regeringen og alle Folketingets partier indgået en aftale om at styrke FGU-institutionerne, så de er mere fagligt og økonomisk stabile.

Trepartsaftale om langsigtede investeringer i voksen-, efter- og videreuddannelsesområdet

Både den grønne omstilling, nye teknologier, stigende pensionsalder og pres på velfærden stiller nye krav til arbejdsstyrkens kompetencer og omstillingsevne. Det er derfor afgørende, at der er gode muligheder for at udvikle, omstille og uddanne sig løbende gennem hele arbejdslivet. Derfor har regeringen og arbejdsmarkedets parter indgået en trepartsaftale om langsigtede investeringer i voksen-, efter- og videreuddannelsesområdet. Med aftalen afsættes der 360 mio. kr. årligt til et varigt løft af efter- og videreuddannelsesindsatsen i Danmark.

De næste skridt

Styrkede professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser

Regeringen vil reformere og styrke de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser. Det indebærer blandt andet, at der skal ses på opbygningen af – og indholdet i – uddannelserne, herunder potentiale for at tænke i nye uddannelsesmodeller, hvor man som studerende kan uddanne eller videreuddanne sig, mens man er i job, samt udbrede professionsrettede merituddannelser. Reformarbejdet skal blandt andet understøtte, at flere vælger at uddanne sig til eksempelvis lærer, pædagog, sygeplejerske og socialrådgiver. Der er med *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark* afsat 200 mio. kr. årligt fra 2025 stigende til 300 mio. kr. årligt fra 2030 til uddannelserne, herunder til en ny pædagoguddannelse.

Et uddannelsessystem der bryder barrierer og skaber sammenhæng

Uddannelsessystemet skal give flere mulighed for at uddanne sig på videregående niveau. Regeringen vil igangsætte en reformproces med fokus på sammenhængene – og vejene ind – i det videregående uddannelsessystem. Herunder et nyt optagelsessystem med flere veje til en videregående uddannelse, bedre sammenhæng i uddannelsessystemet og mere og bedre vejledning til de uddannelsessøgende. Der skal desuden være bedre muligheder for studieveksling, merit og erhvervsmerit i det videregående uddannelsessystem.

Fremtidens videregående uddannelseslandskab

Regeringens ambition er, at de videregående uddannelser fortsat skal udvikle sig i takt med arbejdsmarkedet, og at fremtidens uddannelseslandskab bliver mere overskueligt – både for de uddannelsessøgende og for de private og offentlige arbejdsgivere. Samtidig skal der fortsat være gode uddannelsestilbud og bæredygtige uddannelsesinstitutioner i alle dele af landet. Regeringen vil derfor – i forlængelse af reformer af universitetsuddannelser samt de professions- og erhvervsrettede uddannelser – tage initiativ til, at der udarbejdes en samlet, langsigtet plan for det videregående uddannelses- og institutionslandskab.

Flere faglærte til den grønne omstilling

De faglærte spiller en nøglerolle i at omstille vores samfund til en grønnere fremtid. Flere dygtige faglærte med de rette kompetencer skal være med til at understøtte, at vi kan nå i mål med at skabe et grønnere Danmark.

Hvis vi skal i mål med den grønne omstilling, kræver det blandt andet dygtige faglærte med de kompetencer og færdigheder, som efterspørges på arbejdspladserne. Der er brug for personvognsmekanikere, der kan reparere el- og hybridbiler. For kontor- og handelsuddannede, der kan håndtere CO₂-regnskaber og bæredygtige indkøb. For landmænd, der kan producere grønne og bæredygtige fødevarer. For smede og VVS'ere til fjernvarmeudrulning og installation af intelligente og bæredygtige ventilationssystemer i vores huse og mange andre dygtige faglærte.

Men antallet af faglærte har været faldende over en årrække. Finansministeriets fremskrivninger indikerer, at der i 2030 vil være ca. 70.000 færre faglærte end i 2022. Det skal blandt andet ses i lyset af, at der er relativt mange faglærte i de aldersgrupper, der ventes at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet i de kommende år. Samtidig er erhvervsuddannelserne udfordret af faldende søgning og et højt frafald.

Regeringen ønsker at sætte yderligere tempo på den grønne omstilling af erhvervsuddannelserne. Derfor foreslår regeringen investeringer i tidssvarende udstyr, grønne lærerkompetencer, grønne undervisningsforløb og styrkede rammer for at inkorporere den nyeste viden og teknologi i forhold til den grønne omstilling af uddannelserne.

Hvis vi skal i mål med den grønne omstilling, kræver det blandt andet dygtige faglærte med de kompetencer og færdigheder, som efterspørges på arbejdspladserne.

Eksempler på faglærte grønne kompetencer:

Ressourceudnyttelse
og affaldssortering

Anvendelse af
bæredygtige og
genbrugte
materialer

Vind- og
solenergi

Power-to-X

Ladestandere
og elbiler

Energioptimering

Bæredygtigt
indkøb og salg

Lovgivning,
krav og
certificeringer

Nye
afgrøder

Beskyttelse og
genopretning af
biodiversitet og
økosystemer

Grønne
regnskaber

Plantebaserede
fødevarer

Bæredygtige
bygge- og
konstruktions-
teknikker

Initiativer i regeringens andet erhvervsuddannelsesudspil

Regeringen foreslår:

Fart på den grønne omstilling af erhvervsuddannelserne

- Etablering af tre klimaerhvervsskoler
- En halv milliard kroner til grøn efteruddannelse, opkvalificering og udstyr
- Videnscentre på erhvervsuddannelserne permanentgøres

Erhvervsuddannelserne skal være mere attraktive for unge

- Flere studieture for at understøtte attraktive ungemiljøer
- Attraktive muligheder for udlandsophold
- Erhvervsuddannelsernes år
- Positive rollemodeller til at vise vejen til en erhvervsuddannelse

Fart på den grønne omstilling af erhvervsuddannelserne

Regeringen vil investere i, at erhvervsskolerne kan indtage en førerposition i den grønne omstilling. Derfor vil regeringen investere i, at alle erhvervsskoler har det rette udstyr og de rette lærerkompetencer til den grønne omstilling. Og vi vil etablere tre klimaerhvervsskoler og permanentgøre videnscentrene.

Etablering af tre klimaerhvervsskoler

Regeringen vil etablere tre klimaerhvervsskoler, som skal være kraftcentre for uddannelse og kompetenceudvikling til grøn omstilling og udstillingsvinduer for de førende teknologier. Sammen med øvrige erhvervsskoler skal de understøtte uddannelse af dygtige faglærte, der kan bidrage til, at vi kommer i mål med den grønne omstilling.

De tre klimaerhvervsskoler skal være specialiseret inden for hver deres område. Det kan fx være omlægning af energisektoren, bæredygtigt byggeri, klimavenligt landbrug eller grøn transport. Alle erhvervsskoler skal have fokus på at understøtte

den grønne omstilling. Derfor skal klimaerhvervsskolerne være skoler med udsyn. De skal være drivende kræfter på tværs af erhvervsskoler inden for deres område for udvikling, afprøvning og opdatering af relevante uddannelser, herunder i forhold til ny teknologi, undervisningsforløb og lærerkompetencer.

Klimaerhvervsskolerne kommer derfor til at investere markant i grønne og nytænkende fysiske rammer og udstyr, der vil markere dem som uddannelsesinstitutioner med høje ambitioner inden for den grønne omstilling.

Der er i alt afsat en halv milliard kroner til grøn efteruddannelse, opkvalificering og udstyr.

Regeringen vil tildele tre eksisterende institutioner med udbud af erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelser titlen som klimaerhvervsskole og midler hertil.

Regeringen vil desuden invitere erhvervslivet og fonde til at deltage aktivt i etableringen af klimaerhvervsskolerne. Dette skal understøtte uddannelser af højeste kvalitet med den nyeste viden og de nyeste teknologier og bane vejen for at etablere flagskibsskoler inden for den grønne omstilling.

En halv milliard kroner til grøn efteruddannelse, opkvalificering og udstyr

Erhvervsskoleeleverne skal klædes bedre på til den virkelighed, som møder dem ude i virksomhederne og i den offentlige sektor. Derfor ønsker regeringen at afsætte 300 mio. kr. over en 4-årig periode til et grønt udstyrs- og kompetenceløft på erhvervsuddannelserne for at styrke erhvervsskolernes mulighed for at investere i tidssvarende grønt udstyr og lærerkompetencer.

Hovedparten af midlerne øremærkes til udstyr og målrettede uddannelser inden for hovedområderne "Fødevarer, jordbrug og oplevelser" samt "Teknologi, byggeri og transport", som er kendetegnet ved at være udstyrstunge, og som er vigtige i ambitionerne om en grøn omstilling af vores samfund.

Den resterende del af midlerne går til kompetenceløft af lærere på alle erhvervsuddannelser for at understøtte, at eleverne i endnu højere grad møder kvalificerede lærere med opdateret viden på erhvervsskolerne. Det kan fx handle om lærernes tekniske færdigheder eller om viden om de nyeste bæredygtige materialer, klimaafrapportering eller udstyr.

Regeringen ønsker, at midlerne tilføres direkte til det lokale arbejde til gavn for den enkelte erhvervsskole – og ikke bindes i puljer. Derfor vil regeringen gå i dialog med erhvervsskolesektoren og arbejdsmarkedets parter om, hvordan vi i fællesskab bedst muligt sætter retning for udmøntningen af midlerne.

Derudover er det som led i udmøntning af *Aftale om Grøn skattereform for industri mv.* besluttet at anvende 100 mio. kr. i både 2025 og 2026 til en indsats til grøn efteruddannelse og opkvalificering. Midlerne skal gå til erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne for at understøtte, at virksomhederne har adgang til de rette kompetencer til den grønne omstilling. 50 pct. af midlerne skal gå til udstyrsinvesteringer, ca. 25 pct. til faglig opkvalificering af undervisere og ca. 25 pct. til udvikling og afprøvning af undervisningsforløb.

Der er således i alt afsat over en halv milliard kroner til grøn efteruddannelse, opkvalificering og udstyr.

Videnscentre på erhvervsuddannelserne permanentgøres

Regeringen ønsker at permanentgøre videnscentre for erhvervsuddannelserne, som står til at miste deres bevilling med udgangen af 2024.

For at styrke videnscentrenes faglige fokus og skabe mindre overlap mellem centrene ønsker regeringen samtidig at sammenlægge udvalgte videnscentre, så der videreføres i alt syv videnscentre fra 2025 og frem, herunder det nye Videnscenter for Jord- og Landbrug. Sammenlægningen skal ske med afsæt i to evalueringer fra 2019 og 2023.

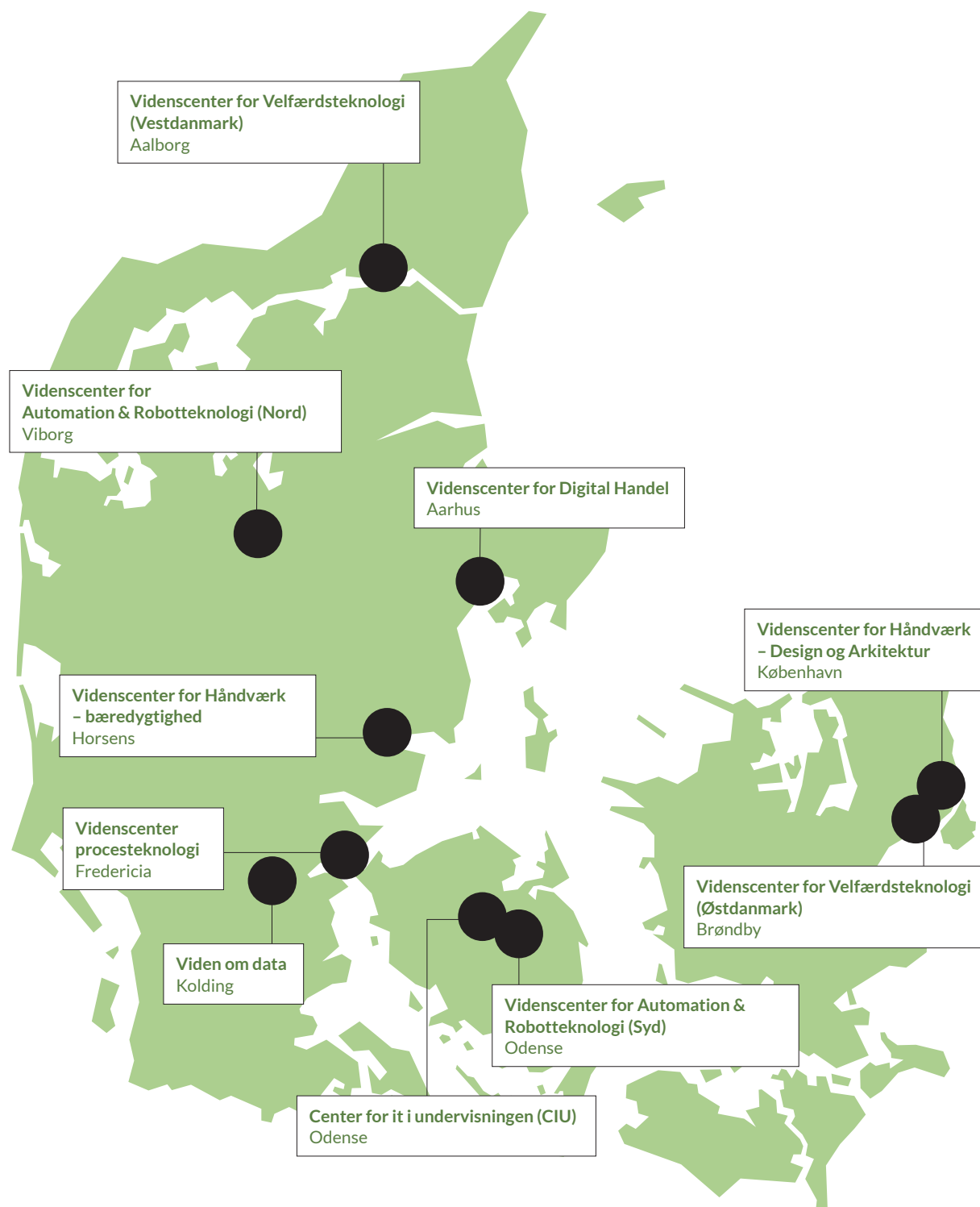

Videnscentre – erhvervsuddannelsernes faglige fyrtårne

- De første centre blev etableret i 2017. Centrene er placeret rundt omkring i landet på udvalgte erhvervsskoler.
- Centrene skal understøtte, at lærere og elever på erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne bliver rustet til at håndtere den teknologiske udvikling og matcher de kompetencer, der efterspørges på et grønt og digitalt arbejdsmarked.
- Centrene udvikler og formidler nye undervisningsforløb og –materialer samt opbygger og formidler ekspertviden om ny teknologi.

Videnscentre

I dag findes der ti videnscentre, og der er et nyt på vej - Videnscenter for Jord- og Landbrug. Fremadrettet skal der være ét center pr. fagområde - i alt syv centre.

Erhvervs-uddannelserne skal være mere attraktive for unge

Der er mere end 100 erhvervsuddannelser at vælge imellem, men kun få unge kender til andet end de 5-10 største uddannelser. Regeringen ønsker at sætte fokus på de mange muligheder, der er med en erhvervsuddannelse og styrke muligheden for at komme til udlandet som en del af en erhvervsuddannelse.

Flere studieture for at understøtte attraktive ungemiljøer

Studieture skal i endnu højere grad være med til at gøre ungemiljøerne på erhvervsskolerne mere attraktive. Regeringen ønsker, at flere erhvervsskoleelever får mulighed for at komme på studietur, som man kender det fra gymnasiet. Der er allerede i dag mulighed for at tage på studietur på erhvervsuddannelserne, men langt fra alle kommer af sted. Regeringen foreslår, at der fremover stilles krav om, at erhvervsskolerne i udgangspunktet skal tilbyde studieture til alle elever som en del af uddannelsesforløbet. Om det skal være på grund- eller hovedforløb, og hvilken længde de skal have, er erhvervsskolerne selv de bedste til at planlægge.

Studieturene bør gennemføres med en fornuftig egenbetaling for eleverne.

For at understøtte, at erhvervsskolerne kan gennemføre flere studieture, ønsker regeringen at afsætte 23,5 mio. kr. årligt fra 2025.

Attraktive muligheder for udlandsophold

Regeringen vil styrke mulighederne for, at elever på erhvervsuddannelserne kan komme på udlandsophold i andre europæiske lande. I dag kan eleverne komme på udlandsophold med tilskud fra blandt andet EU-programmet Erasmus+, og der findes forskellige samarbejdsaftaler om udveksling af danske erhvervsskoleelever med udenlandske erhvervsskoleelever.

Regeringen foreslår, at erhvervs-skolerne i udgangspunktet skal tilbyde studieture til alle elever.

Eksempler på udveksling

Landmand i Australien

Som landmandslærling i Australien får man lov at opleve farme i en helt anden størrelsesorden end i det danske landbrug. Man kan som lærling fx prøve kræfter med at føre meget store maskiner, arbejde med større bestande af dyr og lære, hvordan droner kan bruges til at overvåge afgrøderne.

SOSU-assistent i Grækenland

Igennem oplæringen kan eleven lære om forskelle på det græske og det danske sundhedsvæsen ved fx at få indblik i andre behandlingsmetoder.

Elektriker i Spanien

Med et oplæringsophold som elektriker i Spanien kan lærlingen fx lære mere om vedvarende energi, da solcelleanlæg er meget udbredte i Spanien.

Regeringen arbejder derudover på at styrke mulighederne for mobilitet og internationale samarbejder på erhvervsuddannelserne. Blandt andet vil regeringen arbejde for at øge andelen af budgettet til erhvervsuddannelserne i forhandlingen af et nyt Erasmus+-program for 2028-2034. Regeringen arbejder også bilateralt med Tyskland i forhold til at styrke samarbejdet og udarbejde en fælles handleplan om at styrke mobiliteten og samarbejdet om erhvervsuddannelserne mellem de to lande. Regeringen vil løbende undersøge muligheden for lignende samarbejde med andre lande.

Erhvervsuddannelsernes år

Regeringen foreslår, at 2025 bliver Erhvervsuddannelsernes år og i den forbindelse at etablere et landsdækkende formidlingsarbejde, som skal styrke samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder i lokalsamfundet. Formålet er at vise elever og lærere glæden ved at skabe selv, prøve selv, gøre selv og få egne erfaringer med at koble teori og praksis til at skabe nyt.

Formidlingsarbejdet skal knyttes til afholdelsen af Euroskills 2025 i Danmark i september 2025 – Europas største uddannelsesevent – og involvere en lang række samarbejdspartnere på tværs af sektorer.

Positive rollemodeller skal vise vejen til en erhvervsuddannelse

Indsatsen "Vejen til en erhvervsuddannelse" giver elever i 7.-10. klasse mulighed for at møde unge fra erhvervsuddannelserne, som brænder for deres fag, og som kan fortælle, hvorfor de vil være lige netop tømrer, anlægsgartner eller procesoperatør. Indsatsen består af et landsdækkende korps af unge rollemodeller i gang med en erhvervsuddannelse, der besøger folkeskoler i hele landet med oplæg, som kan hjælpe eleverne i folkeskolen med at blive mere afklarede i deres valg af ungdomsuddannelse.

Rollemodelkorpset er en indsats under Erhvervs-skolernes ElevOrganisation og har kørt siden 2016. Regeringen ønsker at afsætte varige midler til korpset.

Over

10.000

skoleelever har i 2023 hørt rollemodellernes personlige fortælling om deres uddannelsesvej, hverdag og muligheder med en erhvervsuddannelse.

Børne- og Undervisningsministeriet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K

Tlf. : +45 3392 5000

E-mail: uvm@uvm.dk